

Datum
21-02-24
Ert datum
21-02-09

Vårt diarienummer
ADM/2021:90
Er beteckning
Ju2021/00574

Kopia
Utbildningsdepartementet

Justitiedepartementet

103 33 STOCKHOLM

Utkast till lagrådsremiss – Kompletterande regler för uppehållstillstånd vid gymnasiestudier

Centrala studiestödsnämnden (CSN) önskar, utifrån sina verksamhetsområden, lämna följande synpunkter på förslagen.

7 Försörjningskravet ska delvis kunna uppfyllas med studiemedel

En utländsk medborgare har rätt till studiestöd under vissa förutsättningar. Personen ska vara bosatt i Sverige, ha permanent uppehållstillstånd och ha bosatt sig i Sverige huvudsakligen i annat syfte än att genomgå utbildning här. Från kravet på permanent uppehållstillstånd finns flera undantag. Som anges i lagrådsremissen föreslogs i Migrationskommitténs betänkande En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54) att kravet på permanent uppehållstillstånd tas bort och ersätts endast av ett krav på uppehållstillstånd.

För det fall Migrationskommitténs förslag träder i kraft kommer således de personer som får uppehållstillstånd enligt bestämmelserna i lag (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå att ha ett uppehållstillstånd som berättigar till studiestöd. I CSN:s remissvar¹ avseende migrationskommitténs förslag framförde emellertid CSN en del synpunkter på förslagets utformning avseende studiestödslagen (1999:1395).

Om förslaget till ändring av studiestödslagen inte genomförs på sätt som föreslogs av Migrationskommittén kommer en prövning av den sökandes rätt till studiestöd att göras med utgångspunkt i grunden för dess uppehållstillstånd. Nuvarande lydelse av studiestödslagen skulle medföra en prövning av huruvida särskilda skäl² för rätt till studiestöd föreligger för målgruppen. CSN har tidigare bedömt att omständigheter som ligger till grund för uppehållstillstånd enligt lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå inte skulle anses utgöra särskilda skäl för rätt till studiestöd.³ För det fall Migrationskommitténs förslag inte går igenom kommer det

¹https://www.regeringen.se/4ae43a/contentassets/b8e8b3d4997c4e439d373eec8bfafa08/cs_n.pdf

² 3 kap. 4 § fjärde stycket studiestödslagen (1999:1395)

³ Se CSN:s svar på remissen Utkast till lagrådsremiss – Upphållstillstånd för studerande på gymnasial nivå, Ju2016/08546/L7, <Rubrik> ([regeringen.se](https://www.regeringen.se))

således att krävas ett tillägg till studiestödslagen för att möjliggöra att den här aktuella gruppen kan beviljas studiestöd.

I studiestödslagen (3 kap. 4 a §) finns också regler om vad som gäller för beviljning av studiemedel i de fall uppehållstillståndet för en studerande med ett tidsbegränsat uppehållstillstånd har upphört att gälla, förutsatt att ansökan kommit in till Migrationsverket innan det tidigare tillståndet har upphört att gälla. Enligt förslaget i Migrationskommitténs betänkande ska studiestöd kunna lämnas om den studerande har ansökt om ett fortsatt tillstånd på samma grund eller om ett nytt tillstånd med stöd av någon bestämmelse i utlänningslagen (2005:716). För de studerande i här aktuell målgrupp blir frågan således om deras ansökan om tillstånd ska kunna ses som ett fortsatt tillstånd på samma grund, eftersom de inte ska ansöka om tillstånd enligt bestämmelse i utlänningslagen. Enligt CSN:s uppfattning är det oklart om ett uppehållstillstånd enligt gymnasielagen ska ses som ett tillstånd på samma grund som ett tillstånd enligt den tillfälliga lagen.

I CSN:s remissvar avseende Migrationskommitténs betänkande lämnade CSN även ett förslag till ny lydelse av 3 kap. 4 a § i studiestödslagen. Komplexiteten i regelverken medför att även detta lagrum måste ses över när man landat i den slutliga utformningen av bestämmelserna ifråga.

I sammanhanget bör även reglerna om fribelopp beaktas. Reglerna om fribelopp innebär att studiemedlen minskas eller upphör om den studerandes inkomster överstiger vissa belopp. Enligt förslaget i utkastet till lagrådsremiss ska det krävas att utlänningen har inkomster från anställning eller näringsverksamhet, förutom möjligheten att komplettera med studiemedel för halvtidsstudier. Beroende på hur höga dessa övriga inkomster är, kan de medföra att studiemedel inte kan beviljas, eller endast med ett lägre belopp, med hänvisning till bestämmelserna i 3 kap. 16-22 §§ studiestödslagen.

Rätten till studiemedel är också begränsat till ett visst antal veckor för studier på en viss nivå⁴. För en person som inte har en gymnasieutbildning eller motsvarande är antalet veckor med studiemedel begränsat till 120 för studier på gymnasial nivå. En studerande i den här aktuella målgruppen har troligen redan använt ett flertal av sina veckor med studiemedel.

Beslut om detta remissvar har fattats av enhetschefen Jeanette Carlsson efter föredragning av verksjuristerna Åsa Bergdahl och Sara Ljung. I arbetet med remissvaret har även verksamhetsutvecklaren Lina Olofsson deltagit.

⁴ Se 3 kap. 8 § andra stycket studiestödslagen

Jeanette Carlsson

Åsa Bergdahl

Sara Ljung